

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadványtartalomban lévő:
 Egy évre — 10 kor.
 Helyben kifizetésre — 4 .
 Kélyben kifizetésre:
 Egy évre — 20 kor.
 Helyben kifizetésre — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.
 Helyben kifizetésre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 húsz utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések s
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyi árak 3. oldal.

NAGYVÁRAD, augusztus 23.

Érdekellentétek.

(K. Ö.) Egyes érdekkörök semmiképpen sem tudnak bele törődni a takarmány kiviteli tilalomba. Különösen a börze és a kereskedők azok, kik érdekeik súlyos sérelmét látják a kiviteli tilalom fentartásában. Minthogy Románia és Szerbia is kihirdette a kiviteli tilalmat, ez annyira megzavarta a spekuláció kalkulussait, hogy a legnagyobb foku idegesség vitt rajta erőt. Nem tudja, mit hoz a jövő?

A kenyérpótló termények elmaradása mellett mennyi lesz a fogyasztás a kenyérmagvakból? Mennyi lesz ennek következtében a buza és rozsimport? Fog-e a buza és rozsvám érvényesülni? A hátforgalom czimén mily mértékben lehet a vámot kijátszani? A drága takarmány következtében mily nagy fogyasztásra lehet a takarmánycikkekben számítani? Nem fognak-e a kisczadák ezrei a drága takarmány miatt állataikon tudni és mennyivel lesz ennek következtében nagyobb husfogyasztás és kisebb a kenyérmagvak és a takarmánycikkek fogyasztása.

Ezek és az ezekkel összefüggő kérdések oly bizonytalanná teszik az idej gabonakámpány céljait, hogy a speku-

láció mintegy fejét vesztette. Mit tegyen? Vadul neki menjen-e a haussenak és rögtönözzön oly jeleneteket, mint a milyeneknek a new-yorki börze a múlt héten volt szemtanuja, avagy adja a körültekintő kereskedőt, aki a viszonyok higgadt mérlegelésével vág bele az üzletbe. Fél a haussetól és az 1897—98-iki évek eseményeinek megisméllésétől.

Azért inkább a gabonaárak letördesére törekszik. Ez nem könnyű dolog, mert minden mozzanat az árak emelkedését indokolja. A börze machinációjának már is meg van az a hatása, hogy az árak emelkedésében — a szilárd irányzat dacára — szünet állott be.

És ha az ember megkérdezi a börzeért, hogy az árak emelkedésében miért nem követi New-York, Berlin, Páris és Liwerpool példáját, azt fogja feleletül kapni, hogy ez azért történik, mert a budapesti börze teljesen emancipálta magát a nemzetközi piactól. Feleletünk erre csak az, hogy furcsa egy emancipáció az, mely a külföldi börzék hausse-mozgalmát fejedelmi szuverenitással mellőzi, a baisse-irányzatot ellenben kettősen is honorálja. Azután furcsa egy emancipáció az, mikor a budapesti börzére önzlik román buza, szerb buza, la platai tengeri stb.

Emellett meg azt teszi, hogy a börze lapokban erős agitációt fejt ki a kiviteli

tilalom ellen, bizonyítván annak felesleges, sőt káros voltát.

Ez az agitáció erős fegyvertársra talált a svájci kormányban, mely óvást emelt a kiviteli tilalom ellen, továbbá a német sajtóban, mely a kormánytól követeli, hogy óvást emeljen az osztrák-magyar kiviteli tilalom ellen és végre a cseh czukorgyárosokban, kik üzleti szempontból szintén ellene nyilatkoztak a kiviteli tilalomnak. Együttal utalnak arra is, hogy a román kormány már legközelebb vissza fogja vonni a tengeri kiviteli tilalmat. Erre abból a tényből szeretnének következtetni, mivel Romániából egyre kínálgatják a kukoriczát. Ez esetben azonban csak a kiviteli tilalom kijátszásáról van szó.

Bármiképp is áll azonban a dolog, a magyar kormányt sem a svájci kormány tiltakozása, sem a német sajtó agitációja, sem Románia magatartása nem fogja a tett intézkedések megváltoztatására bírni. A kiviteli tilalmat igazolja a takarmány hiány és azok a fontos közgazdasági érdekek, melyek a depekoráció megakadályozásához fűződnek. Azonnal megszűnik a spekuláció tartózkodása, amint meggyőződik, hogy a kormány szilárdon ragaszkodik elhatározásához.

Ez az egész agitáció egy újabb fejezet a merkantil közgazdasági politika történetében, mely az ellentétek mester-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hullanak a levelek . . .

Irta: Molnár Károly

Egyedül vagyok s körülöttem nagy csendesség. A kék égen egy felhő sem uszik, a nap perzselően süt. Tikkadt a levegő. Máskor úgy szerettem e helyen lenni, ma oly idegennek találom.

A magas fákat, melyekről madár szokott vigan dalolni, a boja zöld fü ringatózását máskor úgy szerettem én. Most nem dalol a madár, nincs kedve, a fü megsárgult, nincs ami ringassa, szellő se lebben. Melegségtől kipirult arcom gyenge fuvalom se érinti. Amerre a szemem ellát, sehol semmi élénkség, csak por és por, mely vastagon lepi be a fák leveleit; lehangolt minden, még az ember is, én is. Es körülöttem lassan csak hullanak a levelek . . .

Még nem jött el az ős, még nem csipte meg dér a fák leveleit és mégis . . . hullanak

a levelek. A hideg ellentéte a meleg, a fagy-nak az esőnélküli forróság és ezért hullanak a levelek.

Nincs eső, nem esett már rég, megrepedezik a föld, elapadoznak a folyók, az ember kétkedve néz a jövőbe és imádkozik most esőért, máskor meg szétlővi a felhőt, hogy ne essék. Ilyen gondolatok jutnak eszembe és mintha elfáradtam volna, letűnök egy fa alá és rám hullanak a levelek. Elfáradtam, elfáradott a lelkem, hisz úgy vergődik, úgy szenved, látva a lassu pusztulást. Az eső hiánya miatt sir a föld, mindnyájunknak közös anyja, szenved a föld, mindnyájunknak közös sirja. Es az ember is földből teremtetett! Amint magam elé nézek és meglátom a megrepedezett földet: megrepedt a föld szive az emberek bűnei miatt — gondolom és csendes zizzenéssel ép rám esik egy lassan hulló levél.

A messzeségbe nézek, lekaszált buzaföldet látok, ép olyan, mint mikor még buza nőtt rajta, semmi különbség; akkor is ily sárgának látszott, csak egy kicsit magasabbnak láttam a földet.

Majdnem annyit ér vele a gazda most, hogy learatta, mint mikor még nem padult meg a kasza: akkor is oly kétkedő aggodalommal nézett a jövőbe, most is azt teszi, akkor is epedve várta az esőt, most is várja. Es megint . . . rám esik csendes zizzenéssel egy lassan hulló levél.

Most távolabb a tengeri földön két ember jelent meg, nyilván a két gazda, szomorúan nézik a veszni indult vetést. Az egyik letörli izzadt homlokát s szomorúan vizsgálja az eget; egy felhőt se lát, elfordul és egy könnyet töröl a lobogós ingujjba; a másik pedig a lába elé kerülő száraz rögöt — egy darabot a föld testéből — gorombán rug félre s haragosan néz az égre. Mintha hallanám mint mondja az egyik:

— Nincs, nincs semmi remény — s mint felel rá daczczal a másik:

— Nincs is már szűkség rá!

Lassankint leszáll az est, mintha egy kicsit élénkebb lenne minden. Eloszik a por, gyenge szél keveredik s a bokor alján dalolni kezd a csalogány. Dala most is olyan, mint

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hatható szser:

tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál, úgy mint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál

influenza után ajánltatik. Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszűnteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.—kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

séges szításából meríti életerejét. Ezzel kétségtelenül használ az osztályérdeknek, de megkárosítja közgazdasági életünket.

Tisza és a »Gotterhalte«

A lapokat bejárta már a hír, hogy a király születése napján gróf Tisza István miniszterelnök lakonát rendezett, amelyen a »Gotterhalte«-t játszatta el. A sajtóban megjelent felszólalásokra most a miniszterelnök lapja reflektál, de ezaféle helyett inkább támogatja az eset nyomában kelt felháborodást a következőkben:

»Legyünk egészen őszinték: minden magyar érzésű emberben fel lehet ezekkel az eszközökkel bizonyos keserűséget bolygatni. De viszont minden józanészű magyar ember rég számot vetett azzal, hogy a kesergés nem nemzeti élet, nem nemzeti tett, hanem tehetetlenség, nyomorúság és veszedelem. A nemzet jövője ellen vétkeztek, a ki a nemzetet a gravamenezés céltalan, vagy a revólúciós vészvesztés útjára bízta. Ezzel minden józanészű magyar tisztában van s nyugodtak vagyunk afelől, hogy józanészű magyarok a néhány hónap óta elhárított szörnyű állapotok restitúciójára nem is lesznek kaphatók. Hanem, sajnos, nem minden ember józanészű, még a magyar közt sem. S ezért a rendszeres hajsza felújítása több mint céltalan ostobaság. Csődtudatos gonoszság is van abban. Több közönséges magánérdek-hajhászat, mint hazafiúi őrvongás.«

A Magyar görög katolikusok egyesülete.

Mióta a hajdu-dorogi gör. katolikusok közt megindult a mozgalom, hogy a már régóta használatban levő magyar liturgiának megszeressék a legfelsőbb szentesítést, azóta más irányban is serényen szervezkednek a mi derék magyar görög katolikus hittestvéreink.

Három év előtt megalakították a Magyar görög katolikusok egyesületét, melynek a magyar görög katolikusok tömörülésén kívül

előzélja az egyetemen tanuló magyar görög katolikus ifjak számára internátust alapítani.

Most kaptuk meg az egyesület első évi jelentését, melyből örömmel látjuk, hogy a fiatal egyesület, melynek nem áll más eszköz rendelkezésére, mint az egyleti tagok szerény járuléka, szép jövővel biztató fejlődésnek indult és bár egyelőre nem állíthat internátust, de már a múlt szeptemberben megkezdte a segélyosztást (élelmezés és kamatmentes kölcsön alakjában), melyvel 15 ifjunak tehető lehetővé egyetemi tanulmányai folytatását, illetve befejezését.

Örömmel látjuk a jelentésből azt is, hogy az intelligencia, bár ugynevezett felekezeti egyesületi van szó, nem vonta ki magát e nemos mozgalomból, sőt a legmagasabb állású állami tisztviselők, kuriai és közigazgatási bírák, országgyűlési képviselők, miniszteri tanácsosok, közjegyzők stb. a leglelkesebb támogatói és vezetői az egyesületnek.

Legtöbbször áldozott az egyesület ezéljaira Firczák Gyula munkácsi püspök, de méltó elismerés illeti meg a szerény javadalmazásu ruthén papság áldozatkészségét is.

Nagyváradról két előkelő nevet találunk az egyesület támogatói közt: Medvigy Mihály kir. táblai tanácselölket és dr. Seregny Mihály táblabíró. Pedig úgy tudjuk nagyváradon több százra megy a görög katolikusok száma, kiknek külön hitközségük is van. Bihar megye északi részén sokan vannak a magyar ajkú görög katolikusok, — de egyetlen egy községnek a nevét sem látjuk a jelentésben.

Melegen ajánljuk az egyesületet, mely magyar kulturmissiót tölt be, az érdeklődők, különösen magyar gör. kath. hittestvéreink figyelmébe és áldozatkészségébe. Az egyesület lakcíme: Budapest, VIII., József-körút 14.

A keletázsiai háboru.

Amerika Oroszország ellen.

Amíg mindinkább közeledik a döntő ütközet ideje, addig a Sanghai kikötőben komoly konfliktus keletkezett, amelyben Amerika játsza a főszerepet. A sanghai kikötőben tartózkodnak az »Askold« és »Gromoboi« orosz hadihajók. China felszólította az orosz konzult, intézkedjék, hogy a hadihajók távozzanak el a kikötőből. Az orosz konzul azonban tagadólag vá-

laszolt, mert szerinte China ezen követelése a hadijogot sértené meg. Ebbe a konfliktusba most beledörgött Amerika. Az amerikai konzul a többi konzulokat értekezletre hívta össze és időközben egy amerikai torpedóuzó futott be a kikötőbe és nyíltan készülődött az orosz hajók ellen harczra, Amerika China semlegességi jogát akarja megvédeni.

A felmerült konfliktus igen komoly és meglehet, hogy egy semleges területen fog ebből kifolyólag véres ütközet fejlődni.

A »Recsitelni« affér simán folyt le, mert az alábbi távirat szerint China hajlandó Oroszország kárát megtéríteni. A China — úgy látszik — még igen fontos szerepet fog játszani a most folyó háboruban.

Lázongás Chinában

London, aug. 23. Csifuból jelentik, hogy a kínai kormány engedett az oroszok követeléseinek és megtéríti a »Reschitelni« kárát. Tanao admirálist degradálják. A kínai lakosság nagyon izgatott és komoly zavargásoktól tartanak.

A döntő ütközet.

Kaipantze, aug. 23. A japán csapatok pénteken az orosz sereghez három angol mértföldnyire közeledtek. A japánok előnyomulása a hosszas esőzések miatt nagy nehézségekkel járt. Időközben megváltozott azonban az időjárás és jelenleg újra szép idő van. Nagy ütközet, talán a döntő mérkőzés már legközelebb megy végbe.

A japánok újabb foglalása.

Páris, aug. 23. A Matin csifui távirata szerint a japánok állítólag elfoglalták Liaotensant. Az orosz hajók a távirat szerint a múlt éjjel elhagyták a port-arthuri kikötőt.

Tömeges előléptetés.

Péttervár, aug. 23. A császár tegnapi napiparancsa 2039 hadapródot tiszttekké léptette elő.

Port-Arthur körül.

London, aug. 23. Jelentékenyebb előnyomulásról nem érkezik hír. Mindössze a Galambókból erődtítménye, amelyről a japánokat teg-

máskor s nekem mégis fájalmasabbnak tetszik; mintha ezt érezném, mintha ezt venném ki dalából: haragszik az Alkotó; azért lesz nehéz az élet, azért nincs eső és ezért . . . esik rám csendes zizenéssel a lassan szálló, lassan hulló levél.

Sakk partie.

Ira: Nyűször.

(Szereplők: En, partnerem, a gibiczek quantum satis és még egy. — Színhely bármely hely, hol sakkozni szoktak. — Idő most és mindenkor.)

En. Jó napot kedves mester! Hajlandó volna egy sakk partiera?

Part: (Óvatosan körülnéz s mintán konstatalja, hogy gibicz nincs a látóhatáron) Nagyon szívesen.

(Mialatt a figurákat elrendezték, megjelenik a rém — a gibicz.)

En: (Jelentős pillantást váltva partneremmel.) Ugyebár szigorú piece touche-val játszunk?

Part: Feltétlenül.

(A gibicz arca szenvedő kifejezést ölt s várakozó álláspontra helyezkedik, s megerősítést remél, mi egy újabb gibicz megjelenésében meg is történik.)

Gib. II: Megengedik uraim? (Feleletet sem várva letelepedik, miközben székét lábamra tolja s mikor e miatt ijedten hátrál, partnerem

szivarját a földre veri.) Ezer bocsánat. Igazán oly ügyetlen vagyok.

En s Part.: (Fagyosan.) Kérem. (Magunkban) Hogy az ördög vinné el az ügyetlen ficzkóját!

Part: Nos kérem én húztami

En: (Mivel a teljes hadi tervet óhajtom most megállapítani s az esélyekkel számot vetni, hosszabb ideig gondolkozom.)

Gib. I: Ki huz? En huzok?

En: (Halkan.) En huzok —

Gib. II: Hát mit gondolkozik? Usse le azt a parasztot, mint a kinn járó ebet! Nevetéses.

En: (Szerényen, de bosszankodással, hogy gondolatmenetemben meg lettem zavarva.) Kérem alássan. (Mertszem hívásomat; ugyanakkor a gibiczek nagy száma miatt semmit sem lehet látni s kénytelen vagyunk lámpát gyújtatni.)

(Huzásom felett általános elképpedés a gibiczek karában.)

Gib. I: Mit csinál szerencsétlen, hiszen elveszti a futóját.

En: De uram, hiszen akkor sekk — sakkot adok.

Gib. II: Hoi?

En: (Tul udvariasan megmutatom a helyet.)

Gib. I és II: (Amulással.) Ahá!

Gib. III: (Lenéző pillantással az I. és II. gibiczekre.) Es ezt maguk nem látták? Bámulatos, hogy a legnagyobb marháknak szólnak közbe!

Gib. I. és II: Na, na. Azért magát sem tartanám a télen kosztban, — drága lesz a takarmány.

(A társalgás mind hangosabb, a zavar nagyobb lesz, minek következtében én hibás huzást csinállok, s egy parasztom védtelenül marad. Partnerom azonban azon gondolkozva, hogy nem rejt-e valami veszedelmet magába a paraszt ütése, habozik.)

Gib. III: Hallja, ha ki nem tti azt a parasztot soha életemben nem gibiczelek magának.

Part: (Abban bizakodva, hogy fenyegetését a gibicz beváltja, inkább feláldozza a partit — a parasztot ütetlenül hagyja s mást huz.)

Gib. III: Na ezt nem hagyhatom. Vegye vissza a huzást (semmit sem várva, visszateszi partnerem huzását.)

En: De kérem, hiszen mi piece touche-val játszunk.

Gib. I: Mit piesz tusé! — Persze drukkol, hogy elveszti a partit. — (Partneremhez, ki tehetetlenül néz maga elé.) Maga meg ne bámuljon, hanem üsse a parasztot.

Gib. II: Vétünk nem lehet. (Megragadja partnerem figuráját s kiüti vele parasztomat.) Na ez se lélegzik többet.

En: (Partneremhez.) Ezt tetszik huzni?

Part.: (Resignatioval.) Ezt.

En: (Gondolkozom, hogy hogyan lehetne a hibát helyre hozni.)

Gib. I: Na ugy-e meg van ijedve.

Gib. II: Mit huzol kis gyerekek?

nap visszaszorították, került a japánok kezébe.

Az erődből nyugat felől hathatósan támadható a vár.

A japán hadsereg folyton kapja az erősítéseket Dalni és a Galamb-től felől. — Az általános rohamot ma fogják megkísérteni.

Elfoglalták az Arany-hegyet.

Csifu, aug. 23. Az általános roham — mint hírlik — már hajnalban megkezdődött. A tenger és az elfoglalt erősségek felől borzasztó ágyuzást intéztek a vár ellen. Hír szerint az aknákon elpusztult tömeges holttesteken keresztül rohannak a japánok bámulatos halálmegevetéssel a vár ellen. A japán közkatonák még abból is bátorságot merítenek, hogy az aknáknak úgysem robbannak fel kétszer. Egész Port-Arthur lángban áll. A tengeren nagy vihar van, ennek dacára egy port-arthuri menekült azt a hirt hozta, hogy a japánok az Aranyhegyet borzasztó áldozatok árán bevették.

London, aug. 23. Csifuból jelentik, hogy a városban óriási az izgalom. A kereskedelmi forgalom ugyszólván teljesen szünetel. Szenzációs hírek keringenek.

Az egyik hír szerint Port-Arthur már elesett, másik hír szerint a japánokat minden vonalon visszaverték.

Japán részről 25.000, orosz részről 10.000 áldozatot emlegetnek holtakban és sebesültekben. Az Aranyhegy elfoglalását, mint biztosat kolportálják.

A liaojangi harcstér.

Pétervár, aug. 23. Kuropatkin visszavonulása teljes rendben és tervszerűen megy végbe.

Csapatái Mukden körüli foglalkozás majd csak erősebb pozíciókat. Liaojangban körülbelül 20.000 ember marad. Ez a hátvéd összeköttetésben marad azonban a főcsapatokkal, de utasítást nyert szintén lassabb visszavonulásra, hogy feltartóztassa a japánokat. E végből folyton csatározásokba bocsátkozik a japán előőrsekkel.

Kétségbeejtő helyzet.

Budapest, aug. 23. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Minden vonalon bombázzák Port-Arthurt a japánok szü-

Gib III.: Világos, mi itt a huzás (megragadja egy figurámat és ütésre beállítja.)

En: De kérem, hiszen ott kiütk. (viszakaarom tenni figurámat a helyére.)

Gib I.: Hát ez az a híres piész tusé?

En: De kérem, én nem huztam. (Ez alatt partnerem nem tudja, hogy mi fog történni, nem csinál semmit.)

Gib II.: (Mégfogja figurámat kihajítja.) Dögölj kutyá, a német apádat!

Gib III.: (Mint a hiuz úti vissza) Meghalsz te. — Sah a királynénak—nak—nak—nének. (Általános ütegetés történik, miközben partneremet s engemet is kiütknek helyünkben s ettől kezdve a gibiczek a helyzet urai. A lárma nőttön-nő; csak zavaros hangok hallatszanak ki — Sakk. Ez nem sakk, ez lekvár. — Hová mégy te szép madár és gyöngyvirág? Az egész helyiség oda figyel. En a bosszu kéjes érzetével döntöm fel egy őrizetlen pillanatban a táblát, a bábok össze-vissza gurulnak.)

Gib I.: (Gib. II-höz) Na gyönyörűen elvesztette volna a partiet!

Gib II.: En?! Hiszen a maga állásán Lesker se segíthetett volna. — (Újabb általános zürzavar, két tálcza hat pohárral a földre esik. Kipkedés kaptodás.)

Part.: (Távozóban hozzám.) Pedig gyönyörű játék ez a sakk.

En: Igen s kivált azért, hogy ketten játszák. —

net nélkül. A japán hajóhad készen várja a kikötő előtt az oroszok kitörését, mely minden pillanatban megtörténhetik. Macanley, amerikai attasé, aki annak idején azt mondta, hogy az ulolsó pillanatig megmarad a várban, elhagyta Port-Arthurt, ami nyilván amellett szól, hogy Port-Arthur végperceit éli. A várbeli tüzerek annyira kimerültek, hogy az ágyuknál elalszanak. Hajnal óta a japánok támadása áll. A városban Stössel lovon ülve jár mindenfelé és lelkesít.

Szorongatott oroszok.

Budapest, aug. 23. (Saj. tud. táv.) Csifuból jelentik kínaiak elbeszélése után, hogy 21-én a japánok az orosz centrumot és jobboldalt erősen szorongattak az Arany-hegy közelében. Hír szerint Japánban pénzt gyűjtenek Port-Arthur el-estének megünneplésére.

UJDONSAGOK.

* **Személyi hír.** Dr. Kovács S. János kereskedelmi iskolai igazgató szüneti vakációjából hazaérkezett és átvette az iskola vezetését.

* **Gyászmise Rulikovszky vértanú-ért.** Evröl-évre kegyeletesen emlékezik meg Nagyvárad város hazafias érzésű közönsége *Rulikovszky* Kázmér volt lengyel dzsidás századosról, akit a magyar szabadságharc pártolásáért az oroszok 1849-ben Nagyváradon kivégezték. A kivégezés évfordulója augusztus hó 28-ika, ez évben vasárnapra esik, amely napon nem tartható meg a gyászmise s így a vértanu lelkiüdvéért *szombaton, augusztus hó 27-én délelőtt 9 órakor* tartatik meg a requiem a *Szent László* templomban. Ez annál czélszerűbb, mert különösen az iparos polgárok szombaton inkább leróhatják kegyeletüket a vértanu iránt, mint hétfőn, amikor a hetivásár jobban igénybe veszi idejüket. Ez uton is felhívjuk hazafias polgárainkat, hogy a gyászmissén szombaton minél tömegesebben vegyenek részt s rójják le kegyeletüket, a magyar nemzet szabadságharczával rokonszenvező lengyel vértanu emléke iránt.

* **A jaáki templom felszentelése.** Az árpádkori magyar építészetnek egyik legszebb emléke, a hírneves jaáki templom (hü mását az ezredévi kiállításán mutatták be) stilszerű restaurálásával, melyet b. e. *Ipolyi* Arnold püspök kezdeményezett, teljesen elkészültek. A felszentelés *szeptember hó 18-án* fog végbemenni nagy ünnepek közt. A templomot és a három oltárt dr. *István* Vilmos szombathelyi, dr. *Széchenyi* Miklós gróf. győri megyés püspök és *Kutrovácz* Eruó felszentelt püspök fogja fényes segédlettel koszorúzni. Az alkalmi szent-beszédet Horváth István prépost-kanonok tartja.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya tegnap délelőtt rövid ülést tartott, mely inkább csak formalitás volt. A jövő évi választók névjegyzéke ellen beadott felebbezéseket utolsó fokban leendő elbírálás végett felküldik a királyi Curiához.

* **A villamos vasut építése.** Elmúlt pár hónapja, mikor Nagyvárad város polgármestere nyilvános ülésben kijelentette, hogy két hét múlva megkezdik a közuti vasutársulat a nagyvárad villamos vasut építését. Azóta csak várjuk, hogy mikor látjuk a komoly elhatározást a villamos vasut építésére. Most két-

szeresen érdekli ez Nagyvárad városát, mert napról-napra anyagi kárt szenved a villamos vasut építésének halogatása által. A miniszteri omnipotencia folytán a városi villamos művet nagyobb költséggel úgy létesítették, hogy a villamos vasut részére is szállíthasson áramot. A vasut nem létében most a nappali üzem nagy része kidobott pénz, mert a termelt áramot a város nem tudja értékesíteni. A kereskedelemügyi miniszteriumban jul. 7-én tartották meg a villamos vasut pótgondélyezése ügyében a tárgyalást. A jegyzőkönyvet most küldték le a miniszteriumból aláírás végett. Ebből kitűnik, hogy a nagyvárad villamos vasut létesítési költségeit a tervezők 2.164.908 koronában vették fel, azonban a kereskedelemügyi miniszterium műszaki ügyosztályában 1.956.000 koronában állapították meg a költségeket.

* **Nagy tűz.** Ko. Horváth községben Osztricza Márton ottani birtokosnak f. hó 20-án éjjel, 520 kereszt búzája, 120 kereszt árpája, eddig ismeretlen okból kigyuladt s elégett. A tüzet a krasznai önk. tűzoltó egyesület kivonulása után lokalizálták, de a nagy szárazság és víz hiány miatt csak másnap délben lehetett teljesen eloltani. — A kár meghaladja az 5000 koronát.

* **Elkél egy kis rend.** Jelenleg nincsen jó, a viszonyoknak megfelelő szabályrendelete Nagyvárad városának a nyilvános mulatságok és előadások engedélyezéséről és kellő felügyeletéről. *Gerő* Armin főkapitány készített most új tervezetet a nyilvános mulatságok, előadások engedélyezéséről, amely rendezzi az egész kérdést. A szabályrendelet-tervezet szerint a színházi szezon megkezdése előtt 14 nappal, valamint a szini szezon tartama alatt színelőadások, lovarda és orfeum előadások nem tarthatók Nagyváradon; ezen tilalom alól csak a jótékonycélu műkedvelő előadások vétetnek ki. Német nyelvű orfeumszerű előadások egyáltalán nem engedélyezhetők Nagyvárad területén.

* **A nagyharsányi tűzveszedelem.** Megemlékeztünk arról a borzalmas szerencsétlenségről, mely alig pár év alatt Nagy-Harsány község lakosainak egy részét földönfutóvá tette. A hétfői tűzvész 26 lakóházat, az összes mel-lék épületeket, nagymennyiségű terményt és takarmányt pusztított el. A szegény nép a szabad ég alatt, mindenétől megfosztva, a legnagyobb inségnek van kitéve. Igen sok gazdának csak a rajta levő ruhája maradt meg. Borzalmas látvány a pusztulás helye. A legtöbb háznak a fala is kiégett s összeomlott. Ifj. *Markovits* Károly cséffai főszolgabíró tegnap bent-járt Nagyváradon s szóval tett jelentést a tűzvészről dr. *Wallner* Odón megyei főügyésznek, aki ez idő szerint a vármegye ügyeit vezeti. A főszolgabíró előterjesztést tett az iránt is, hogy a koldusbotra jutott szegény nép iszonyu nyomorban van. Ki is utaltak a vármegyénél úgy a körösszege, mint a nagyharsányi tűzkárosultak részére 200—200 koronát, amelyet a főszolgabíró fog kiosztani. Ez az összeg azonban szinte neveltségesen csekély, tekintve, hogy a két községben ötvennél több család jutott koldusbotra. Ez még pillanatnyi segélynek is kevés. Hisszük azonban, hogy a vármegye messzebbre ható segélyről is gondoskodik a földönfutóvá vált nép felsegítése czéljából.

* **A szőlőhajtás mint takarmány.** A gazdák meg vannak rémülve, hogy az iszonyu szárazságban minden takarmány elpusztult; a mezők kiégték s a jószágokat nem tudják el-látni takarmánnyal. Egy tapasztalt gazda azon tanácsal szolgál az állattartó szőlőbirtokosoknak, hogy a szőlő fiatal hajtása, szalmá-

val összevágva szecska módra, igen jó takarmányul szolgál. Az állat szereti. A szőlő új hajtását úgy is leszedik s így némileg ezzel is lehet pótolni a takarmányhiányt.

* **Gyújtogató villamos huzal.** Tegnapelőtt éjjel tizenegy óra tájt a Várház-utcán levő villamoshuzal egy akácfát meggyújtott. Az akácfától aztán tüzet fogott egy nádfedeles kis házikó is. El is harapódzott volna a tűz, ha a közelben nem tartózkodik Vas Károly rendőr s nem értesíti a tűzoltókat. Így azután a tűzoltóság idejében kivonult a tűz színhelyére s elejét vette minden veszedelemnek. Az égő fát kivágták.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter **Menyhért** László nagyváradai díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakorlatot ideiglenes minőségű segélydíjas m. kir. pénzügyi számgyakorlatokká nevezte ki az egri m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

* **Aszaló gépeket kaptak.** Kosgyán és Robogány biharmegyei községek képviselő-testületei az iránt folyamodtak a földművelésügyi miniszterhez, hogy a szegény lakosság gyümölcstermesztésének megfelelő értékesítése céljából egy-egy aszaló készüléket bocsásson a községek rendelkezésére. A miniszter a kérelmet teljesítette s erről azzal értesítette Biharvármegye alispáni hivatalát, hogy ügyeljen felismerint az aszaló gépeket csak a két község kis gazdáit, a jelentkezés sorrendjében használják díjtalanul. A gépek használatának betartására Radány Ernő békés-csabai földművelésiskolai tanítót küldte ki. Használat után tiszta és jó állapotban a tordai állami kertmunkás iskolához kell küldeni a gépeket.

* **Iskolaorvosi tanfolyam Kolozsvárott.** A kolozsvári Ferencz József egyetem orvosi karán az iskolaorvosi és közép-iskolai egészség-tanári tanfolyam szeptember 15-én kezdődik és december 15-ig tart. A tanfolyamra legfőkébb harminczat vesznek föl és pedig elsősorban orvosokat. Folyamodások szeptember 10-ig az orvoskari dékánál nyújtan-dók be.

* **Magyar áru — osztrák áru.** Egy magyar czérnagyáros közli a »Vállalkozók és Iparosok Lapja«-ban, hogy míg a Grohmann-féle würbenthali czérnagyár egy doboz gombolyagczérnát 50 fillérével hoz nálunk forgalomba, s egy épp oly szép és jó minőségű doboz czérnát 42 fillérért kénytelen árusítani, csupán azért, mert az — magyar gyártmány. Hogy pedig ez az állítása nem pusztán képzelt eredménye, illusztrálja azzal a körülménnyel, hogy az eddig magyar szövegű »Király czérna«-címke alatt forgalomba hozott czérnát újabb »Prima Nähgarn«-címke alatt hozván forgalomba, sikerült neki árúját bécsi ügynök-útján Magyarországon jobb árakon eladni, mint a magyar szövegű címke alatt forgalomba hozott ugyanazt az árut. — Ehhez sem kell kommentár.

* **A bércsépítés: ipari foglalkozás.** Saját gazdasággal nem bíró cséplőgép-tulajdonosoknak, valamint azoknak foglalkozása, akik saját gazdaságukat bérbeadva, azt nem maguk művelik és cséplőgépet kizárólag abból a célból tartanak, hogy azzal mások terményeit díjazás mellett kicsépljék, az ipartörvény rendelkezései alá eső tevékenységek tekintendők, a kereskedelmi miniszter 1904. július 18-án 33.239. szám alatt hozott elvi határozata szerint.

* **Megeredt az eső.** Végre . . . A mire annyit vártunk, a mi után annyit áhítottunk, imádkoztunk, tegnap délelőtt megeredt az eső, nagy kövér cseppekben eleinte, majd zuhogva, csapkodva, hogy szinte porzott, kopogott bele végig az utcára. Az emberek hálásan emelték a

felhős ég felé arcukat a honan csakhamar hosszú pászmákban szakadt alá az üdítő, enyhületet adó áldás. Minden arczon valami szokatlan gyönyörűség tükröződött a kövér esőcseppek érintésétől. — Ejnye, be jó szaga van, nagyon jó — fakadt ki valaki és telt tüdővel szivta magába a felfrissült levegőt. Igaz, hogy hamar megszűnt a délelőtti eső, de délután és este felé többször eleredt. A kánikulának, mely ma ért véget, Bertalan napján a kalendárium szerint, annyikiallott gyötrelmét jóformán elfeledtük az utolsó napján kapott esőért.

* **Krumpli helyett alma.** Az inséges esztendő még majd almával sült kenyeret hoz a szegény ember asztalára. A krumpli drága és nagyon takarékoskodni kell vele azért most Molnár István, az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos azt ajánlja, hogy a lehullott almát használják fel a kenyérsütéshez. A lehullott alma — egymond figyelmeztető szavában — többféleképpen értékesíthető. Lehet ugyanis négy részre vágva megaszalni és télen főzve elhasználni, lehet nyersen csigerbor készítésre felhasználni, a minek az idej gyenge szőlőtermés folytán szintén kelendősége lesz; de — a mi igen fontos — lehet az ilyen és egyéb apróak maradt almát kenyérpótszerűen is felhasználni, mint az 1813-ban Németországban is felhasználták. Erre a célra az almát meghámozzák, megreszelik és minden két kilogramm almához három kilogramm kenyérlisztet tesznek, egy kis vizet vesznek hozzá, a szükség szerint összegyurva; így öt kilogramm kenyeret nyerünk. Az eljárás egyébként teljesen olyan, mint a burgonyával készített kenyérnél. Az almával sült kenyér izletes, kellemesen édeses, igen egészséges, könnyen megkel és jól süthető. Az almás-kenyér tartós is: nem szárad oly hamar, mint a burgonyás-kenyér, sőt volt eset rá, hogy az almás-kenyér két hétig eltartott; jó izletes maradt és sem meg nem penészedett, sem meg nem savanyodott. Az idej, mikor a rossz burgonya-termés folytán a felvidéket éhínség fenyegeti és a mindennapi millió métermázsánál több apró fejletlen almatermésre van kilátásunk, az almaértékesítés módját a termelő-közönség figyelmébe ajánlja a gyümölcsészeti biztos.

* **A végnélküli végeladás.** Az ipartörvény 52. §-a alapján nyert végeladási engedély vi-szavonható és a végeladási engedélynek nemcsak az üzletben levő, hanem újonnan beszerzett árúknak tömeges módon árusítására való felhasználása kihágást képez. Így határozott a kereskedelmi miniszter 1904. évi 35.752 számú elvi határozatával.

* **Szélvihar után eső.** Magyar-Kanisán tegnapelőtt óriási szélvihar dühöngött, utánna, nyolcz heti szárazság után kevés eső esett. — **Barcsón** a két hét előtti kevés esőzésre és a hosszantartó szárazság után ma délután 1 és 2 óra között nyugat felől esővihar támadt, mely után bő záporosd ázította a földet, mely jótékonyan hatott a növényzetre. Az idő borús maradt és további esőre van kilátás.

* **Kilökte a lakóit.** Borbély Márton békési tulajdonos s a Hattyu utca 9 szám alatt levő ház birtokosa s lakói között nem valami jó viszony lehet. Elmúlt éjjel is minden ok nélkül rá rontott egyik lakójára Molnár Lajosnéra és összetörvén annak butorait. Molnárné és családját kiverte az utcára. A brutális házigazda eljárása ellen az éjnek idején lakásából kivert család a rendőrségen keresett orvoslást, mire aztán a rendőrség intézkedett hogy Molnárné és családja visszatérhessen a Borbélytő bérelt lakásba.

* **Egy szekér széna 80 korona.** Deésről jelentik, hogy a tartós szárazság annyira elpusztította a mezőt és a legelőt, hogy mindinkább érezhetővá válik a takarmányhiány. Egy szekér széna ára 80 korona. Még inkább

mutakozik a takarmányhiány hatása az állatállományánál, melynek értéke 50 százalékkal csökkent és még fél áron sem igen akadnak vevők.

* **A tűzvész pusztításai.** Turóc-Szent-Mártonból táviratozzák, hogy csak most tekinthető át az az irtózatos pusztítás és rengeteg kár, a mit a kiszucz-új helyi tűzvész okozott. A tűzvész színhelye egy leomlott város káros képét mutatja. Összesen 345 lakóház és temérdek gazdasági épület, a lakosságnak egész termése, szarvasmarhája és egyéb ingó vagyona a tűz martalékává tett. Az anyagiakban szenvedett kárt 1 és fél millió koronára becsülik. A városban divó építési módszer a mentési munkálatokat teljesen kizárta. A lakóházakat szük sikátorok választják csak el egymástól és így egyébről, mint a pusztá életmentésről szó sem lehetett. Aközben igen sok ember lelte halálát. Elégtek: Kotira Jusztin 7 éves, Vendrinszki Stefánia 3 éves, ennek huga Vendrinszki Mária 2 éves, Tichi Veron 60 éves, Bielok Magdolna 50 éves, Szlopek Anna 50 éves, Bielok Mária 17 éves, Steiner Lottit, egy 50 éves asszonyt, a ki 80 éves tehetetlen atyját akarta megmenteni és átkarolva vonszolta el a lángokban álló házból, egy égő gerenda lefűtötte és atyjával együtt megégett, míg a szerencsétlen asszony férje Steiner Samu súlyos égési sebeket szenvedett. Intribusz János 60 éves cipész égési sebei következtében a halállal vívódik. Azt hiszik, hogy még több áldozat is hever a romok alatt. A tűzvizsgálatot a megye hatósága megindította és konstataálták, hogy gyermekek gyújtóval játszva, okozták a katasztrófát. Haydin Imre országgyűlési képviselő elnöklété mellett segélybizottság alakult, amely sürgős adakozásra hívja fel a közönséget »annak a népnek nevében, melynek nem maradt egyebe, mint hálája azok iránt, akik megsegítik.«

* **Vesztett eb marása.** Paluzka (Szilágyvármegye) községben f. hó 19-én egy kóbor eb megtámadta Festő Flóra özv. Bokner Mihályt s a jobb lábán és a bal kezefején 3 nagy sebet ejtett. A megrémült asszonynak még volt annyi lélekjelenléte, hogy a kutyát nyakát megkapva, addig tartá a földhöz nyomva, míg segélykiáltásaira emberek siettek oda s a kutyát agyonverték. A helyszínére kiszállt jár. állatorvos — a bonczolás alapján — a legnagyobb fokú veszettséget konstataálta a kutyán. A krasznai főszolgabíró másnap a megmart asszonyt Budapestre a Pasteur intézetbe szállíttatta fel.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Schwarcz Leonóra (Ilona) nagyváradai lakos vezetéknévét »Feketé«-re változtatta.

* **A furfangos Zsófi.** Konkoly Lajosné takarítónőnek Kórház-utca 69. szám alatt levő lakására beállított tegnapelőtt egy 28 évesnek látszó nő s szállást kért. Konkolyné, bár sohasem látta a nőt, jó szívvel hajlandónak mutatkozott lakását megosztani a jövevénynyel, ki csak Zsófinak mutatta be magát. Zsófi tehát ott mgradt a takarítónőnél. Tegnap délután a Zsófi rosszulérről panaszkodott és mivel Konkolynénak el kellett hazulról menni, s maga kérte, hogy elmenet zárja rá az ajtót. Konkolyné ezt meg is tette s nyugodtan távozott. Mikor aztán hat óra tájban hazatért, az ajtót nyitva, a szekrényt feltörve s azonkívül a mi a dolognak mindjárt meg is adta a magyarazatát, — Zsófinak hült helyét találta. Az asszony mindjárt utána nézett, hogy a szekrényben őrzött 220 koronája meg van-e, de bizony az is eltűnt Zsófival együtt. Konkolyné megtette panaszát a rendőrségnek, mely most erőlyeseu nyomozza Zsófit.

* **Az italozás vége.** Kurtás Lőrincz földműves tegnap délután Száva János napszámos cimborájával a Nagyvásártéren egy korcsmában italozott. Mikor aztán alaposan leitta magát, cimborája Száva kicsent a zsebéből 20 korona aprópénzt. A később kijózanodott káros panaszára a rendőrség megindította az eljárást.

* **Találtak.** 4 pár harisnyát. Atvehető Mendelényi Béla fogalmazánál a rendőrségen.

x Különlegességek gyűjteménye. A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyitott nagy női divatáruházát, mely látványosság számba megy. Tessék e jönevű, megbízható cég mai számunkban közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

TANÜGY.

Beiratások a főreáliskolában.

A helybeli áll. főreáliskolában a beiratás mindenkor délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig f. é. szept. 1-én a II-ik és I-ső osztályoknak, szeptember 2-án és 3-án a többi osztálynak részére az igazgatói irodában fog eszközöltetni. A beiratásnál fizetendő díjak 10 korona 60 fillért tesznek ki. — Előzetesen aug. 30-án délelőtt 9 órakor a javító vizsgálatok, aug. 31-én délelőtt 8 órakor a felvételi és pótló vizsgálatok tartatnak meg; ugyancsak erre a két napra esik az erre engedélyt nyert marátanulók vizsgálata. — A javító és pótló érettségi vizsgálatok írásbeli része szept. 2., 3., 5. és 6-ára szóbeli része szept. 7-ére van kitűzve. Az igazgatóság.

A nagyváradi községi polgári leányiskolában az 1904—5. tanévre a felvétel a következő sorrendben történik:

Folyó évi szeptember 1-én délelőtt 8 órától tartatnak a javító vizsgálatok, ugyanaz nap délután 3 órától a felvételi és pótló vizsgálatok. Szeptember hó 2—6-ig bezárólag eszközöltetnek a beiratások, mindannyiszor d. e. 8—12-ig, délután 3—5-ig a korona-utcai iskola helyiségében. Tandij egész évre 20 kor., beiratási díj és nyugdíj járulék 1 kor. 30 fill. Az utóbbi alól felmentés nincs, a tandij is csak azon növendékeknek engedhető el, kik legalább jó iskolai bizonyítvány mellett szegénységi bizonyítványt mutathatnak fel. Minden gyermek tartozik a beiratásnál iskolai-, születési- és a 12 éven felüliek újraoltási bizonyítványt felmutatni. A tisztelt szülők kéretnek, hogy gyermekeiket a beiratáshoz személyesen kísérjék el. A tanítás szeptember hó 9-én veszi kezdetét. Nagyvárad, 1904. aug. 23. Az igazgatóság.

A női kereskedelmi tanfolyamban folyó évi szeptember hó 5—7-ig bezárólag eszközöltetnek a beiratások.

Felvételek olyan növendékek, kik a négy polgári osztályt elvégezték vagy felvételi vizsgálatokkal igazolják előképzettségüket. Tandij egész évre 100 korona, beiratási díj 4 kor. Csak legalább jeles iskolai bizonyítvány mellett szegénységi bizonyítvány alapján engedhető el a tandij egy része. Nagyvárad, 1904. aug. 23. Az igazgatóság.

A gyulai gimnázium első éve.

Szép kezdet a biztos jövő tükre. A gyulai román kath. gimnázium büszke lehet az első esztendőben elért eredményre, ami felkelti a reményt, hogy az intézet hazánk legjobb hírt középiskolái sorába küzdi fel magát. A gimnázium első évének munkásságáról terjedelmes értesítőben számol be Szabad Endre igazgató. Az értesítőt a gimnázium története nyitja meg, melyet az igazgató állított össze Karácsonyi János dr. egyetemi tanár és Grócz Béla kanonok közremunkálkodásával. A tanári testület mivel csak az első osztály állott fenn, az igazgatón kívül csak egy rendes tanárból állott.

Megvetették alapját az ifjúsági, tanári könyvtárnak s a szertárnak.

Az év történetében az igazgató részletesen beszámol az elmúlt tanév folyamán az intézetben történt minden mozzanatról. A növendékek magaviselete jó volt. Nagy gondot fordítottak a vallásos nevelésre. A tanulmányi elő-

menetel is meglepő jó volt. A tanulók egészségi állapota kedvező volt egész éven át.

A kis diákokkal a buzgó igazgató tanulmányi kirándulást is tett Nagyszalontára. Az év folyamán a szokásos alkalmakkor szépen sikerült iskolai ünnepélyeket tartottak.

Az új intézet első osztályába beiratkozott összesen 54. Ev végére maradt 53. Ezek közül 39 román kath., 4 gör. kel., 1 ág. hv. ev., 6 ev. ref. és 3 izr. Anyanyelvre nézve 50 magyar, 3 román. Minden tárgyból jeles osztályzatot kapott 5. Jó osztályzata lett 13-nak. Elégséges 25. Egy tárgyból bukott 1, kettőből 1, több tárgyból 7.

Most szeptemberben megnyílik a második osztály.

NYILTTÉR.

Az iskolai idényre!

Nagy választék:
gyermek czipőkben,
férfi fehérművek,
harisnyák és
kalapokban
ZALA FERENCZ
uri divat üzletében Fő-utca.
LOVAGRIN, mesés hatású hajnövesztő,
töször f ő r a k t á r a.

TAVIRATOK.

A rozsnyói püsp. uradalom zárata.

Budapest, aug. 23. (Saját tud. táv.) A rozsnyói püspöki uradalmat zárlat alá vették, amint a hivatalos lapban közölve van. Hogyan jutott a püspökség erre a szomorú, sorsra nem tudják. De nagyon meglepő a dolog, mert a mostani püspök éppen nem költségeskedett. A püspök eleinte abban bizakodott, hogy a vallásalapból majd rendezni fogják az áldatlan viszonyokat, kapott is belőle valamelyes összeget, de ez nem volt elég. A püspökség tartozása vagy másfélmillió korona, jövedelme pedig 40 ezer korona. A kormány kezdetben hajlandó volt a kényes dolgot diszkrétcióval rendezni.

Felszólította a püspököt, mondana le méltóságáról, s erről a pápát is értesítené, aztán vonuljon kolostorba. A kormány 4000 K. évi járulékot biztosítani hajlandónak mutatkozott számára, de a püspök nyolcz ezret kért.

A lemondást be is nyújtotta a királyhoz, de később visszavonta, a pápához pedig nem küldött információt. Így huzódott a dolog egy ideig.

A kormány most nem huzza-vonja tovább az ügyet, hanem zárlat alá vette az uradalmat, mely alól csak a püspök lemondása esetén szabadul fel.

Az angolok Tibetben.

London, aug. 23. A Reuter ügynökségnek jelentik Lasszából agusztus 17-éről; A tárgyalások a tibetiekkel kielégítő módon foly-

nak. A tibetiek szabadon bocsátottak két Sikkimből való angol alattvalót, a kit két óta fogva tartottak. Kijelentették, hogy a dalai láma tartózkodási helyél nem ismeria. Hír szerint kíséretében van az orosz Doriev.

Francia hajók keleten.

Páris, aug. 23. A Petit Journal szerint Pelletan tengerészetiügyi miniszter két új tengeralatti hajót küld Indo-Kínába. A hajók e hó végén indulnak.

Hajókatasztrófa.

St. John (Uj-Skócia) aug. 23. A Columbine angol ágyunaszád a Green-öbölben neki ment egy sziklának és valószínűleg teljesen roncsosá fog válni. Kísérleteket tesznek a hajó elvontatására.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Büntügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

41

Mind ez nem volt titok s a Daniták bandája, vagy a »Boszuló Angyalok«, amint magukat nevezték, még ma is ijesztő hangzású a távoli Nyugat magányos farmjain. Akkoriban pedig, kivált a Nagy-Sóató környékén, úgy ránehezedett a szorongás és az iszonyat a szívekre, hogy minden ember rettegett a szomszédjától, s tizszer is megfontolta a szót, mielőtt kimondta.

Egy szép reggel John Ferrier éppen ki akart menni a buza földjeire, mikor a rácsos ajtó csikorogva nyílt ki, és az öreg kinézvén az ablakon, meghökkenve bámult a látogatóra... Maza Brigham Young volt, a próféta; magas, hirtelen szőke, középkorú férfi, aki lassan jött végig az udvaron.

John Ferrier szorongó szívvel sietett a látogató elé, — mert tudta, hogy nem jelenthet jót — s a küszöbön fogadta a nagy mormonfőnököt. Mély tisztelettel üdvözölte, de a próféta csak hidegen bólintott az alázatos köszöntésre és szólanul, komoran követte a gazdát a kis szalonba.

— Ferrier testvér, — így kezdte, leülvén s élesen a majoros arcába nézvé — az igazhívők jól bántak veled és kegyesek voltak hozzád. Már félig éhen haltál, mikor fölszedtünk a sivatagban, megosztottuk veled, amink volt, elvezettünk ide, az Igéret Földére, adtunk neked birtokot s megtűrtük, hogy pártfogásunk segédelmével vagyont szerezz... Így van-e, Ferrier testvér?

— Így van, — felelte a majoros.

— Mind e jótétemények fejében mi csak egy dolgot követeltünk tőled: azt, hogy térj át az igaz vallásra és mindenben kövesd parancsait... Te meg is ígérted ezt; de, ha igazat mond a közvélemény, nem tartottad meg, amit ígértél.

— Es miben szegtem meg ígéreteimet? — kérdezte Ferrier alázatosan. — Nem adakoztam-e a közös alapra? Nem segitettem-e fölépíteni az Urnak templomát? Nem voltam-e...

— Hol vannak a feleségeid? — kérdezte Young, körültekintve. — Hívd be őket, hogy köszönthessem a ház asszonyait.

— Az igaz, hogy nem nősültem meg, — felelte a majoros. — De akkor kevés volt a nő, és viszont sok férfi volt, akinek több joga volt ehhez a kevéshez, mint nekem. S én különben se voltam egyedül; itt volt a lányom, aki ellátta háztartásomat.

— Erről a leányról akarok beszélni veled, — mondta most a mormon főnök, — a leány megnőtt és Utah legszebb virága lett. Es sok fiatal-ember, aki az előkelők közül való, vágyik a birtokára.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Gyertyaszállításra kiírt pályázat.

A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöksége, a vezetése alatt álló kir. tábla, továbbá a nagyvárad kir. törvényszék és az ennek területén levő kir. járásbíróóságok részére az 1905—1907. évben szükséges Stearin gyertya szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

Miről az érdekelteket van szerencsénk azal értesíteni, hogy a szóban levő pályázat közelebbi feltételei, a nevezett kir. tábla segédhivatali igazgató hivatali helyiségében, a hivatalos órákban megtekinthetők. Nagyvárad, 1904. augusztus 23. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

Len- és kender-feldolgozó gyárak állami segítése. A magyar törvényhozás az 1904. XIV. tcz. keretében nagyobb összeget bocsátott a földmívelésügyi miniszter rendelkezésére a célból, hogy a mezőgazdasági termelésen alapuló len- és kender feldolgozó gyárak és telepek létesítését és üzemben tartását elősegítse. Tallián Béla földmívelésügyi miniszter a törvény alapján most rendeleti uton állapította meg az állami támogatás módjait. A rendelet szerint részvénytársaságok, szövetkezetek és vállalkozók, ha nagyobb kender- vagy lenkikészítő telepet létesítenek, a telep építkezési és berendezési költségei összegének 50 százalékáig, legfeljebb azonban 75000 koronáig terjedhető kamatmentes államkölcsönt nyernek. Az államkölcsön visszafizetése a telep létesítését követő tíz év után veszi kezdetét és további tíz évi mindenkor január hó 31-én esedékes egyenlő részletekre felosztva teljesítendő akként, hogy a telep létesítését követő 25 év múltával az egész kölcsön törlesztve legyen; csak egy részlet fizetésének elmulasztásával is az egész kölcsön esedékessé válik.

Kisebb telepet építő szövetkezetek, ha a szövetkezeti üzletrészeknek legalább fele a kisgazdák kezében van, a telep építkezési és berendezési költségei összegének 40 százalékáig, legfeljebb azonban 35.000 koronáig terjedhető, vissza nem fizetendő államsegélyben részesülnek, míg a községek, községi szövetkezetek és gazdakörök által létesítendő mesterséges kender- vagy lenáztatók részére 5000 koronáig terjedő államsegélyt élvezhetnek.

Határidők.

	Budapest, aug. 28.
Buza áprilisra	10.92
Buza október	10.69
Tengeri	7.56

Rozs okt.	8.28
Zab ápr.	7.36
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. aug. 23-én.	
Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	586.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 23.	
Magyar aranyjárdék 4%	119.10
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	8875
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavin földtehermentesítési kötvényt	2.06
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	1.61
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	.99
Osztrák járadék papirban	1.00
Osztrák járadék papirban	1.19
Osztrák járadék aranyban	.99
Osztrák korona járadék	1.58
Osztrák államsorsjegyek	160.5
Osztrák magyarban részvény	175.6
Magyar hitelbankrészvény	64.75
Osztrák hitelintézet részvény	68.50
Párisi vista	6.81
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.03
Németbirodalmi márka	117.17
Londoni vista	64.75
20 márkás arany	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

14107—1904. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság közhírré teszi, hogy a Balaton Sándor timár iparos által felállítani szándékolt timár-műhely engedélyezése tárgyában f. évi augusztus hó 30-ik napjának d. e. 11 órájára a Bethlen-utczai 1661. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják

elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1904. augusztus hó 12-én.

Gerő,

868.

r. főkapitány.

Ma már közszükségleti cikk a megbízható pontossággal járó óra.

Az ösmert **valódi »Roskopf & Comp. patent«** **nickel órák**

azok, melyek igazán igen tartós megbízható járásuak, erős valódi nickel tokba ára **csak 7 frt. 50 kr.** Mivel pedig javítás nélkül hosszú ideig pontosan járnak, az által gyakori javítási költség takarítható meg.

Valódi „Omega“-órák, valamint másfajta **arany-, ezüst- és nickel-órák; arany, ezüst ékszerek** igen olcsón kaphatók:

Szilágyi Géza

órák czégnél

NAGYVÁRAD, Szt.-László-tér.

(Fekete Sas-épület.)

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési-segélknél, vese-, gyomorból bajokban, gyuladással, hólyag-, közhvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszerűsége miatt legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a »Répáti ásványvíz«-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendes használatra lelkiismerettel ajánljuk.

A »Répáti víz« minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

U Z L E T - Á T H E L Y E Z É S !

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközöniséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kertutca 10. szám

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványteraszok munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, mendenczék, járdák, csatornák, szökőkutak, zsilipek, hidak és átereszek o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok, csatornacsövek, lépcsők, fedőlapok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok, mindenféle műkövek. o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétesek repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.

Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres szárasszá tétele.

Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban lesznek elvállalva.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

662

Mindennemű építkezési anyagok nagyraktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

Jutányos árak!

Árak minden vasutállomásra!

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árakat
nagyon olcsón elárusítjuk.

Maradékok:

500 méter maradék voil finom . . 19 kr. | 500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr. | 500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr. | 5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.

Csipke maradékok 1 kr.-től feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Uj áru házunk Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Baba javítást elvállalok.

Láda és kézi koferek.

A j á n l j a

KARDOS LIPÓT

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Iskolatáskák, írószerek, fiókos- és kézitükrök, levél-kazetták, lavorok, evő-eszközök, zsebkések, kalocsni és reggeli czipők, kefék és fésük, esőernyők, férfi- és női fehérműek, férfi nyakkendők, őszi férfi- és gyermek sapkák, férfi-, női- és gyermek harisnyák, női fekete és mosó kötények, gyermek empir kötények, szivar- és pénztárczák, fogkefék, szappanok és piperecikkek, gummi-különlegességek, ajándék- és disztárgyak beszerzését.

Becsés pártfogását kérve vagyok

Szerencse bazár

kiváló tisztelettel

Szent.-László-tér, (Kiss Károly mellett.) **Kardos Lipót.**

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legujabb **Puch és Helical kerékpárok**

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS!

Más vállalat miatt az üzlet teljesen feloszlik.

ÜZLETHELYISÉG is KIADÓ.

SERÉNYI M. Szt.-László-tér, Sas-szálloda kapuja mellett.

Az összes raktáron lévő árukat gyári áron alul is eladom. U. m: valódi *tajtékpipák és szipkák, solingeni zsebkések és borotvák, esőernyők, sétatárczák, dohány, szivar- és pénztárczák, evőeszközök, tálcák, gyermekjátékok, harmonikák, sérvkötők, különlegességek és mindenféle kefeáru, illatszerek fapipák, francia-babák' iskolatáskák, pipaszárak, fésük, flóta, pikula, hegedűk és hegedű-vonók és hurok, piaczi táskák, férfi ingek, lábravalók, kezelők, gallérok, nyakkendők és harisnyák, külf. kosarak, kézi, asztali és zsebtükrök, külf. szemüvegek stb. stb. Kitűnő Singer varrógépek mesés olcsó árban.*

☛ Csak rövid ideig ☛

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.